

● Alimentatieperikelen ●

Na een echtscheiding kan de minst verdienende ex-echtgenoot (ondanks de emancipatie toch nog veelal de vrouw) aanspraak maken op betaling van een bijdrage in de kosten van zijn of haar levensonderhoud van de andere partner; op partneralimentatie. Zo'n verplichting tot betaling van partneralimentatie duurt in beginsel twaalf jaren. In beginsel, omdat in sommige gevallen de alimentatieverplichting eerder eindigt of vervalt. Zo vervalt de verplichting tot het betalen van partneralimentatie indien de onderhoudsgerechtigde opnieuw huwt of gaat samenwonen met een nieuwe partner. Ook kunnen ex-echtgenoten een andere termijn overeenkomen gedurende welke de verplichting zal duren. Daarnaast kunnen zich omstandigheden voordoen waardoor de alimentatieverplichting eerder eindigt dan wel in uitzonderlijke gevallen langer moet voortduren. Het uitgangspunt blijft echter dat een verplichting tot het betalen van partneralimentatie twaalf jaren duurt. Een behoorlijke periode dus, waarin er van alles kan gebeuren. Het kan dan ook lonen om in geval van wijzigingen in de omstandigheden de eerder vastgestelde alimentatie eens opnieuw onder de loep te (laten) nemen. In bepaalde gevallen is namelijk een wijziging van de alimentatie mogelijk. Dat geldt niet alleen voor partneralimentatie, maar ook voor kinderalimentatie.

Hierna zal ik aan de hand van een aantal voorbeelden schetsen in welke gevallen wijziging van de alimentatie zoal mogelijk is. Daarna zal ik kort ingaan op de mogelijkheden om wijziging van de alimentatie uit te sluiten.

Hoogte alimentatie is afhankelijk van behoefte en draagkracht

De hoogte van de alimentatie is afhankelijk van enerzijds de behoefte van de onderhoudsgerechtigde (in geval van kinder-

alimentatie gaat het dan om de kosten van het kind) en anderzijds de financiële draagkracht van de onderhoudsplichtige. Indien door een wijziging van omstandigheden de behoefte aan alimentatie of de financiële draagkracht verandert, dan kan dat een aanleiding zijn om de alimentatie te wijzigen.

Draagkracht

De financiële draagkracht van de onderhoudsplichtige wordt bepaald door zijn inkomsten en door zijn lasten. Door allerlei veranderingen in de omstandigheden van de alimentatieplichtige kan zijn of haar financiële draagkracht wijzigen. Inkomsten kunnen veranderen, maar ook lasten. Zo kunnen woonlasten veranderen doordat men gaat verhuizen of samenwonen met een nieuwe partner. Ook inkomsten kunnen veranderen. Die kunnen stijgen, bijvoorbeeld door een nieuwe baan of een andere functie, of voor een ondernemer doordat de resultaten van de onderneming stijgen. Het inkomen kan echter ook dalen. Indien het inkomen daalt zonder dat de alimentatieplichtige van het inkomensverlies een verwijt kan worden gemaakt, dan kan dat een grond zijn om de alimentatie te verlagen. Het inkomen van iemand in loondienst kan bijvoorbeeld lager worden na een ontslag. Als dat ontslag niet is te wijten aan de onderhoudsplichtige zelf, dan zal dat aanleiding geven de alimentatie opnieuw te berekenen. Ook na een pensioen kan het inkomen dalen. Voor ondernemers geldt dat de resultaten van de onderneming(en) jaarlijks variëren. Bij de vaststelling van een alimentatieverplichting wordt doorgaans gekeken naar het gemiddelde resultaat over de laatste drie vastgestelde jaren. Onder andere door marktontwikkelingen kan het resultaat van een onderneming echter (sterk) variëren. Enkele jaren na een echtscheiding kan dan ook blijken dat het resultaat van de onderneming

niet (langer) overeenkomt met het gemiddelde resultaat waarvan ten tijde van de echtscheiding en bij het vaststellen van de alimentatieverplichting is uitgegaan.

Behoeft

De behoefte van een onderhoudsgerechtigde wordt gerelateerd aan de welstand waarin de ex-echtgenoten tijdens hun huwelijk leefden. De vraag naar de behoefte van een onderhoudsgerechtigde is dus de vraag naar wat iemand nodig heeft om op dat welstandsniveau te blijven leven. Het bedrag dat nodig is om op het welstandsniveau zoals dat tijdens het huwelijk heeft bestaan te leven, is min of meer statisch, zij het dat door inflatie dat bedrag wel steeds enigszins moet worden gecorrigeerd. Wat echter wel kan veranderen is de mate waarin de onderhoudsgerechtigde in staat is om met eigen inkomsten in de kosten van het eigen levensonderhoud te voorzien. Wetende dat de alimentatieverplichting in beginsel na twaalf jaren eindigt, ligt het voor de hand dat de onderhoudsgerechtigde zich zal inspannen om (meer) eigen inkomsten te verwerven. De behoefte aan partneralimentatie wordt dan kleiner. Ook is het mogelijk dat de onderhoudsgerechtigde gedurende de twaalfjaarstermijn bijvoorbeeld 65 jaar en dus AOW-gerechtigd wordt. Ook dan verandert de behoefte aan een bijdrage. Zo zijn tal van veranderingen denkbaar die een behoefte aan partneralimentatie kunnen veranderen. Als die behoefte aan een bijdrage zodanig verandert dat die kleiner wordt dan de vastgestelde alimentatie, kan de alimentatieplichtige de rechter verzoeken de alimentatie te verlagen.

Niet-wijzigingsbeding

Ex-echtgenoten kunnen de mogelijkheid om alimentatie te wijzigen beperken of uitsluiten. Indien echtgenoten in overleg, al dan niet via hun advocaat, afspraken maken

over de gevolgen van hun echtscheiding, dan kunnen die afspraken worden neergelegd in een zogeheten echtscheidingsconvenant. Van dat convenant kan dan deel uitmaken een alimentatieregeling. In sommige gevallen kiezen de ex-echtgenoten ervoor om in het convenant een zogenaamd niet-wijzigingsbeding op te nemen. Een dergelijk beding houdt in dat partijen overeenkomen dat de getroffen alimentatieregeling niet kan worden gewijzigd op grond van wijzigingen in de omstandigheden die zich in de toekomst zouden kunnen voordoen. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen is dan toch, in afwijking van het niet-wijzigingsbeding, wijziging mogelijk.

Conclusie

Allerhande wijzigingen die zich kunnen voordoen na een echtscheiding in de omstandigheden bij de beide ex-echtgenoten kunnen aanleiding geven om de alimentatieverplichting zoals die ten tijde van de echtscheiding is vastgesteld, aan te passen. Het kan dan ook de moeite lonen om eens in de zoveel tijd de alimentatieverplichting opnieuw te (laten) beoordelen. Wil men de mogelijkheid van wijziging (in bepaalde gevallen) uitsluiten, dan kan dat bij een overeenkomst van een niet-wijzigingsbeding.

Plas | Bossinade

*Susanne Wortmann,
advocaat personen- en familierecht
bij Plas | Bossinade, Advocaten -
Notarissen - Belastingkundigen -
Bedrijfsadviseurs.*